

शब्दावली

अ

- अकजीब** को अर्थ “छल” हो।
अगमवाणी परमेश्वरबाट दिइएको शिक्षा अथवा समाचार।
अब्राम जसको अर्थ “माननिया पिता” हो।
अब्राहाम जसको अर्थ “महान पिता” अथवा धेरै “जनाका पिता” हो।
अरबाह मोआब देशको एउटा सानो खोला हो।
अरोएर अरामको (सिरिया) एक ठाउँ।
अल्फा, ओमेगा ग्रीक वर्णमालाको पहिलो अनि अन्तिम अक्षरहरू जसको अर्थ शुरु अनि अन्त।
अशतारोत पलिशती मानिसहरूले पूजा गर्ने भूटो देवता।

आ

- आउनुहोस्, हे प्रभु** अरामेइक भाषाको “मारानाथा” को अनुवाद।
आदम जसको अर्थ “मानिस” हो।
आधा शेकल अर्थात एक चौथाइ औंस हो।
अघिल्लो र पछिल्लो भरी अघिल्लो भरी शब्द ऋतुमा (अक्टूबर-दिसम्बर) पछिल्लो भरी वसन्त ऋतुमा (मार्च-अप्रैल) जसले अन्नहरू बडाउन सहायता गर्छ।
अत्तर सुगन्धित तेल।
अरीएल यरूशलेम मन्दिरमा भएको वेदी। यसलाई “चुल्हा” वा “अगेनो” पनि भनिन्छ।
अभिषिक्त सायद मुख्य अथवा प्रधान पूजाहारी।
आशेर यो नाउँको अर्थ “सुखी” हो।
आठ बटुको “आठ माना” हो।
अठाह इंच अर्थात एक हात।
आमेन हिब्रुमा यसको अर्थ ‘सत्यरूपले’ र ‘वास्तवमा’ भनेर भनिन्छ।
अशिषको कचौरा दाखरसको प्याला जसको निम्ति

ख्रीस्तानहरू परमेश्वरलाई धन्यवाद चढाउँदछन् र प्रभुको भोजमा पिउँदछन्।

आहाज यहूदाका राजा। ई.पू. ७३५-७२७ सम्म शासन गरे।

इ

- इकावोद** जसको अर्थ “महिमा छैन!”
इश्माएल जसको अर्थ “परमेश्वर सुन्नुहुन्छ।”
इसहाक यो नाउँको अर्थ “उनी हाँस्छन्।”
इस्साखार यो नाउँको अर्थ “परस्कार” र “ज्याला” हो।
इस्त्राएल यसको अर्थ “उनी परमेश्वरसँग लड्ने गर्छन्।”
इस्त्राएल याकूबका निम्ति अर्को नाउँ। उत्पत्तिको पुस्तकमा हेरे ३२:२८
इम्मानुएल यसको अर्थ “परमेश्वर हामीहरूसँग” हो।

उ

- उच्च स्थानहरू** यी आराधनाहरूका ठाउँहरू थिए।
उपवास विशेष प्रार्थनाको समयमा खाना-पीना बनाई बस्नु अनि परमेश्वरको आराधना गर्नु।
उरीम पूजाहारी परमेश्वरबाट उत्तर पाउँन यो ढुङ्गा प्रयोग गर्थे। गन्तीको पुस्तकमा हेर २७:२०-२२

ऊ

- ऊरीम अनि तुम्मीम** प्रश्नहरू प्रति परमेश्वरको उत्तर जान्नलाई पूजाहारीहरूले उपयोग गर्ने ती भाग्यका ढुँगाहरू, लट्टीहरू वा हाडहरू थिए जसलाई कुनै छलफल गर्न पासेमा भै फ्याँकिन्थे।

ए

- एबाडोन** पुरानो नियममा मृत्युको ठाउँको नाम भनिन्छ। हेरे अय्यूब २६:६; भजनसंग्रह ८८:११

एफातामा वेथलेहेम शहर, जहाँ दाऊद जन्मिएका थिए।

एदोम यहूदाको पूर्वी देश।

एल एल नाम हिब्रू शब्द एलोहिम (परमेश्वर) हो।

एलूल यो सितम्बर - अगस्त ४४३ ख्री पू।

एशकोल जसको अर्थ “भुष्पा” हो।

एसेक अथार्त झगडाको गुँड।

एलिया ख्री. पूर्व ८५० बर्ष अघि परमेश्वरको बारेमा बोल्ने व्यक्ति।

औ

औसा मासुमा वा छाउमा पर्ने सेतो किरा।

औसी हिब्रूहरूमा महीनाको प्रथम दिन।

औसीको पर्व यहूदी महीनाको पहिलो दिन। यो यहूदीहरूकोलागि पवित्र दिन थियो।

क

किब्रोथ हतावा जसको अर्थ “लालचका चिहानहरू” हो।

कितिम साइप्रस अथवा कुप्रस।

केफास जुन ग्रीक भाषामा पतरस जसको अर्थ चट्टान।

कोराजिन, बेथसैदा गालिली पोखरी छेउका शहरहरू जहाँ येशूले मानिसहरूलाई प्रचार गर्नु भयो।

करुब स्वर्गदूतहरू परमेश्वरबाट आएका खास दूतहरू। उनी सबै अन्यदूतहरू भन्दा माथि छन्।

कलदीहरू अर्थात् बाबेल अथवा बेबिलोन हो।

कलौडियस रोमका सम्राट (शासक), ४१-५४ ख्रीष्टाब्द।

कूश लाल समुद्रको छेउमा भएको देश (अफ्रिकामा) जसलाइ इथियोपिया पनि भिन्नन्छ। कूश (इथियोपिया) देश मिश्रदेशको दक्षिणपट्टि पर्थ्यो।

ख

खतना परमेश्वरले अब्राहामलाई गरेजस्तो प्रत्येक यहूदी बालकलाई गरिने, टाउकोको केश मुडुल्याउने कार्य। (उत्पत्ति १७:६-१४)।

खारा समुद्र अर्थात् मृत-सागरको

खोलाहरू स्ट्रीम पानी।

ख्रीष्ट मसीह वा परमेश्वरको रूपमा चुनिएको।

खमीर यहाँ दुष्ट वा खराब प्रभावको अर्थमा प्रयुक्त।

ग

गाद यो नाउँको अर्थ “सौभाग्य” र “भाग्यवान” हो।

गोमन सर्प अर्थात् कोबरा जस्तै एक विषालु सर्प।

गमलीयल फरिसीहरूको एक अति विशेष शिक्षक यहूदी धर्मी समूह (प्रेरित ५:३४)।

गोरु यो मिश्रवासीहरूको एउटा देवता टाहको मूर्ति हो

गलेद यसको अर्थ करारको चट्टानको थुप्रो।

गालील समुद्र अर्थात् किन्नरेत भरीलको।

गेबा, रामा, शाऊलका गेबा उत्तर यरूशेलमका शहरहरू।

च

चर्मपत्र पुस्तकहरू कानूनी पत्रहरू लेखिने छाला को मुठा।

चिहान हीब्रू भाषामा पाताल हो।

चिट्टा निर्णय लिनलाई प्रयोग गरिने लट्टीहरू, ढुङ्गाहरू र हड्डीका टुक्राहरू।

छ

छाप्रो वासको चाड मोशाको समयमा यहूदीहरूका आफ्ना मानिसहरू मरूद्यानमा अल्मलिरहेको ४० दिनसम्मको संझना गर्ने दिन हो। यो पर्व जुन प्रत्येक वर्ष यहूदीहरूले मनाउँदछन्। यहाँ ‘यहूदीहरूका विश्रामको पर्व’ भनेर अनुदित छ।

छुट्टायाउने चटान अर्थात् “सेला-हामलेक्रोध” हो!

ज

जिस ग्रीकका मुख्य देवता।

जीवनको पुस्तक परमेश्वरको पुस्तक जसमा परमेश्वरले छानेका सबैको नाउँ लेखिन्छ। हेरे प्रकाश ३:५; २१:२७

ज्योतिर्मय-दूत परमेश्वरको दूत। शैतानले मानिसलाई मूर्ख बनाउँछ र मानिसहरू उसलाई स्वर्गबाटै आएको संभन्छन्।

जेरिम हिब्रु भाषामा यसको मतलब जङ्गल हुन्छ।
जेलोट जेलोटहरू एक यहूदी राजनैतिक दलकाहरू थिए।

ट

टायर र सदोम लेबनानका शहरहरू जहाँ खराब मानिसहरू वास गर्थे।

ठ

ठिँगुरोबाट केदीहरूलाई अड्काएर राख्ने काठको खोर।

ड

डेकापोलिस दश शहर। गालिलीको खीयि इलाका एकपल्ट यसको दशवटा शहर दियो।

ढ

ढुंगाका पाटीहरू, ढुंगा अर्थात् परमेश्वरले मोशालाई दिएका करारहरू ढुंगाका पाटीमा लेखिएका थिए। हेरे प्रस्थान २४:१२, २५:१६

त

तम्बु यरूशलेममा भएको एक मन्दिर अथवा पवित्र ठाउँ जहाँ मानिसहरू मन्दिर बनाउनु अघि त्यहाँ परमेश्वरलाई पुज्थे।
तबेरा जसको अर्थ “दन्कने” हो।
तेलाबीब यो भूमि इस्त्राएलको बाहिर थियो। हामी जान्दैनौं साथै नै कहाँ नाउँ को अर्थ “भर्नाको पहाड।”

थ

थुमा भेडोको पाठा। बाइबलमा येशूलाई “लाम्पेड घेद” पनि भनिन्छ जसको अर्थ प्रभुको भेंडें नभनेर यहाँ ‘प्रिय छोरो’ बनाईएको छ।

द

दाऊद ख्रीष्ट भन्दा प्रायः १००० वर्ष अघिका इस्त्राएलका राजा।
दाऊदको पुत्र दाऊद परिवारको एक मानिस, इस्त्राएलको दोस्रो राजा, ख्रीष्टपूर्व १००० वर्ष।

दाऊद शहर येरूशलेमको दक्षिणपूर्व अनि सर्वप्राचीन अंश।

दाखरस सेवक यो धेरै महत्वपूर्ण काम थियो। यी अधिकारी सदैव राजाको नजिक बस्थे, अनि राजालाई कसैले विष दिन कोशिश गर्दै छ कि भनेर निश्चित हुनलाई राजाको दाखरस चाख्थ्यो।
दाखकुण्ड अगुंरहरू पेलीसके पछि अगुंरको रस जम्मा गर्ने चट्टानमा बनाएको खाइल।

दिबोन मोआबको एउटा शहर हिब्रूमा जसको अर्थ “एकदम दुःखी” हुन्छ।

दान यो नाउँको अर्थ “उहाँले निसाफ गर्नु भएको छ।”

दिन त्यो दिन जुन दिन ख्रीष्ट जम्मै मानिसहरूलाई न्याय गर्न आउनु हुन्छ अनि आफ्नो मानिसहरूलाई उहाँसँगै बस्न लैजानु हुन्छ।

दमीशक अरामको एक शहर।

दीमोन यो शायद दीबोन शहर हो। हिब्रूमा यसको अर्थ “रगत” हो।

देवदारु निमका रूख बकाइनाका जस्ता पात, खैरो रंगको फूल फूलने रूख।

ध

धूप रूखको चोपबाट बनिएको धूप।

धार्मिक शुद्धीकरण यहूदीहरूका धार्मिक नियम थियो, खान, आराधना गर्न र केही विशेष कार्य गर्न अगाडि शुद्धीकरण गर्ने नियम।

न

निकोलाइहरू भूल धारणा पल्याउने धार्मिक समूह।

नेगेव यो दक्षिण यहूदा मरुभूमिको क्षेत्र हो।

नाजिरी एक व्यक्ति जसले परमेश्वरसित विशेष प्रतिज्ञा गरे। हिब्रूमा यो शब्दको अर्थ हुन्छ, “छुटाएका।” हेरे गन्ती पुस्तको ६:१-२१

नोद अर्थ “घुम्ने” हो।

नाबाल यस नाउँको अर्थ “मूर्ख हो।”

नबो भूटा देवताको नाउँ मेदबा एकदम “दुःखि” हिब्रु अर्थमा।

निस्तार-चाड यहूदीहरूको महत्वपूर्ण छुट्टीको दिन। मोशाको समयमा परमेश्वरले तिनीहरूलाई मिश्रमा दासत्वबाट मुक्त गराउनु भएको सम्भनामा यो दिन प्रत्येक वर्ष विशेष खाना खान्छन्। लेवी २३:४-८; व्यवस्था १६:१-८।

प

- प्रधान स्वर्गदूत** परमेश्वरको दूतहरू मध्ये अगुवा।
- प्रधान पूजाहारी** परमेश्वरका मानिसहरूका लागि अति महत्वपूर्ण पूजाहारी।
- प्रधान स्वर्गदूत** परमेश्वरको दूतहरू मध्ये अगुवा।
- पूर्णिमा** हिब्रूहरूमा महीनाको मध्य दिन।
- पाल** मन्दिर बनिनु भन्दा पहिले यहूदीहरूका पाठपूजा गर्ने यरूशलेमको पवित्र ठाउँ।
- पवित्र दिन** प्रत्येक महिनाको पहिलो अनि दोस्रो दिन विशेष आराधनाको दिनहरू हुनेछ। मानिसहरूले मैत्री भोजन एक साथ खाए।
- पवित्र आत्मा** परमेश्वरको आत्मा, येशूको आत्मा अनि आरामदायक पनि भनिन्छ। परमेश्वरले अनि ख्रीष्टसित मिलेर संसारमा मानिसहरू माभ उनले परमेश्वरको काम गर्छन्।
- पेन्तिकोस** गहुँ काट्ने यहूदी चाड। त्यो सँधै पासओभर चाडको ५० दिन पछि हुनेगर्थ्यो।
- पश्चिमको समुद्र** अर्थात् भूमध्यसागर।
- पेस** यस नाउँको अर्थ 'खोलिनु' अथवा "फाट्नु हुन्छ।"
- प्रेरित** येशूले आफ्नो खास सहायक चुन्नु भएको मानिस।
- परमप्रभु** वा यह परमेश्वरको हिब्रु नाम।
- पूर्वको समुद्र** अर्थात् मृत सागर वा खारा समुद्र।
- पूजाहारीलाई** हरकारा हुलाकी अथवा समाचार वाहक।
- पत्थर** परमेश्वरको आत्मिक मन्दिरको अथवा घरको सवै भन्दा महत्वपूर्ण पत्थर।
- प्रभु** शाब्दिक अर्थ "पहिले जन्मेको"।
- पहिलो पुत्र** परमेश्वरका सन्तानहरूमा प्रथम र महत्वपूर्ण बच्चा।

फ

- फरिसी** फरिसीहरू यहूदी धार्मिक समुदायका थिए जसले जमौ यहूदी नियम र दस्तुरहरू गंभीरतापूर्वक मान्छौं भन्ने दावी गर्थे।

ब

- बोकीम** जसको अर्थ "रूनेहरू" हो।
- बाबेल** यो शब्दको अर्थ हिब्रू भाषामा खलबल अथवा अल्मलिनु हुन सक्छ।

- बेतेल** अर्थात् "परमेश्वरको घर"
- बेतेलप्रा** अर्थ "धूलोको घर" हो।
- बाथ् गाल्लीम** दक्षिण यरूशलेमको शहर।
- बप्टिस्मा** एउटा ग्रीक शब्द जसको अर्थ कुनै मानिस, चीजलाई पानीमा हलुका डुवाउनु, अथवा चोबु।
- बुर्जा** राजाको माथिल्लो भवन अथवा माथिल्लो बुर्जा राजाको भवन।
- बोज्रा** एदोमा भएको शहर।
- बाशान** बशान इस्त्राएलको उत्तरपूर्वको क्षेत्र।
- बाल देवाता** कनानी मानिसहरू यो भूटो देवताले पानी र आँधी ल्याउँछ भन्ने विश्वास गर्छन। असल अन्न उप्जाउँछु उनले जमीन बनाए भन्ने तिनीहरू सोच्छन्।
- बालपराजीम** जसको अर्थ "भत्काउनुहुने परमप्रभु" हो।
- बाल** कानाई मानिसहरूको भुटो भगवानले पानी पार्नुहुन्छ र अन्न उब्जाउनु हुन्छ भन्ने आशा।
- व्वेल** एक प्रकारको (जातको) चारा।
- बेर-लहै-रोइ** अर्थात् "मलाई देख्नुहुने जीवन परमेश्वरको पनेर।"
- बीसौवर्षको निसान** यो मार्च--अप्रेल ४४३ ख्री. पू.।
- बेहुला** विवाहको निमित्त योग्य पुरुष।

भ

- भेट हुने पाल** इस्त्राएलका मानिसहरूले परमप्रभुलाई भेटने जग्गा।

म

- म उही हो** यसको अर्थ 'म येशू हुँ' हुन्छ यसैले यहाँ अनुवादमा 'म उही हुँ' गरिएको छ।
- माइकल** प्रधान स्वर्गदूत। परमेश्वरको दूतहरूको अगुवा।
- मोआब** इस्त्राएलको पूर्वी देश।
- मिग्रोन** अर्थ खलो।
- मन्दिर** यरूशलेममा भएको यहूदीहरूले पाठपूजा गर्ने भवन।
- मन्ना** खास भोजन जुन परमेश्वरले मरुभूमिमा यहूदी मानिसहरूलाई पठाउनु भयो
- मानिसको पुत्र** येशूले स्वयंलाई 'मानिसको पुत्र'

भनेर पनि चलाउनु सम्बोधन गर्नु हुन्छ। यो नाउँ मसीहलाई पनि सम्बोधन गरेको थियो।
हेरे दानिएल ७:१३-१४

मलकाम यो अम्मोनीहरूको भूटा देवता हो।
मिस्या यसको अर्थ 'हेर' त्यो ठाउँ जहाँबाट हेरिन्छ।
मरीबा जसको अर्थ "भगडा" र "विद्रोह" हो।
मिश्रेम अर्थात् मिश्रदेश।
मिसुपुतामिया जसको अर्थ "अराम-नाहरै" हो।
मीर मदसँग मिसाइने एक प्रकारको दुःख भुल्ने औषधि।
मसीह मसीहको अर्थ 'ख्रीष्ट' हो।

य

याकूब यो नाउँको अर्थ "उनी कुर्कच्चा समात्छन्"
याकूब यो इस्राएलको अर्को नाम हो।
यददीया परमप्रभुले माया गर्नु भएको।
यस्सी राजा दाऊदको पिता।
यरूब्बाल जसको अर्थ "बाल आफै लडोस्।"
यरूब्बाल यस नाउँको अर्थात् गिदेन।
योतामा यहूदाकाराजा। ई.पू.७४०-७३५ सम्म शासन गरे।
येशू येशूको नाउँको अर्थ उद्धारक।
यूहन्ना यूहन्ना जसले बपतिस्मा दिए, त्यही मानिस जसले मानिसहरूलाई ख्रीष्ट आउँनु हुँदछ भन्ने कुरो बताए।
यस्सीका परिवारबाट येस्सी दाऊदका पिता थिए। दाऊद इस्राएलका राजा थिए। येशू त्यही परिवारका हुनुहुन्छ।
यहोवा यिर अर्थात् परमप्रभुले जुटाउनुहुन्छ।
यहोशापतको बेसी त्यो शब्दको अर्थ परमप्रभुले न्याय गर्नुभयो।
यहसमा यो अर्नोन शहरको एक भूमि।

र

राजदण्ड खास किसिमको लट्टी राजा अनि अगुवाहरूले बोलेर आफूलाई शासक हुँ भनेर दर्शाउने।
रब्बी अर्थ गुरु।
रमल्या पेकह उत्तरी इस्राएलका राजा। ई.पू. ७४०-७३१ सम्म शासन गरे।)

रसीन अरामक राजा ई.पू. ७४०-७३१ सम्म शासन गरे।

राहब समुद्री राक्षस। कतिपय प्राचीन कथाहरूमा भनिन्छ कि समुद्री राक्षसहरू परमेश्वरका शत्रु थिए।

राहेल याकूबको दोस्रो पत्नी
रहोबोत अर्थात् खुला ठाउँहरू

व

वेदी उपहारहरू चढाउनको निम्ति बनाइएको उच्च ठाउँ अथवा टेबल।
वक्न ग्रीक शब्दमा "लोगोस," जसको अर्थ कुनै पनि प्रकारको संचार। यसलाई "समाचार" भनी रूपान्तर गर्न सकिन्छ। यहाँ, यसको अर्थ ख्रीष्ट हो, परमेश्वरले आफ्नो विषयमा मानिसहरूलाई यसरी भन्नु भयो।
वायु यसको अर्थ पनि "आत्माहरू" हुन सक्छ।
बीर-एलीम मोआब देशको शहर।
व्यवस्था व्यवस्था सम्भवत परमेश्वरले मोशालाई सीनै पर्वतमा दिएको व्यवस्था हुनु सक्छ। (प्रस्थान १६ अनि २०)

ल

लोअम्मी हिब्रूमा अर्थ हुन्छ 'मेरो मानिस होइन।'।
लबनोन इस्राएलको उत्तरमा पर्ने देश, जो नीम र धुप्पी का रूखहरूले प्रसिद्ध छ।
लेवी लेवीहरू लेवी समूहका मानिसहरू थिए जसले यहूदी पूजाहारीलाई मन्दिरमा सघाउँथे।
लिब्यातान विशाल व्हेल माछा जस्तो समुद्री प्राणी। यसलाई समुद्री राक्षस' पनि भनिन्छ।
लो-रुहाम हिब्रूमा अर्थ हुन्छ दया मायाबाट बञ्चित रहने।

श

शबाथको दिन जसको अर्थ विश्रामको दिन भनिएको छ। यहूदीहरूका सप्ताहको यो सातौं दिन हो। अनि यहूदीहरूका लागि यो विशेष धार्मिक पर्व पनि हो।
शाफीर अर्थ "रमाईलो" हो!
शासनकर्ता शाब्दिक रूप परमेश्वरको।
शिमोन शिमोनको अर्को नाउँ पत्रुस थियो।

शीलो यरूशलेममा भएको एउटा पोखरी। नयाँ नियममा यस पोखरीलाई शिलो भनिन्छ।

शैतान अर्थ “दोष लाउनु” हो।

शुभ सन्देश पापबाट क्षमा र परमेश्वरसित अनन्त वास दिन भनेर मानिसहरूका निम्ति परमेश्वरबाट गरिएको एउटा उपाय; अगमवाणी, सुसमाचार।

शरीर ख्रीष्टको आत्मिक शरीर, जसको अर्थ मण्डली अथवा उहाँको मानिसहरू।

स

सदुकीहरू एक प्रमुख यहूदी धार्मिक गुट, तिनीहरूले खाली पुरानो नियमको प्रथम पाँचवटा पुस्तकहरूलाई मात्र मानेका छन्। तिनीहरूको विश्वासमा मानिसहरू मृत्यु पछि फेरि जन्मदैनन्।

सदुकीहरू यहूदी धार्मिक गुटका प्रमुख। तिनीहरूले खाली पुरानो नियमको प्रथम पाँचवटा पुस्तकहरूलाई मात्र मानेका छन्। तिनीहरूको विश्वासमा मानिसहरू मृत्यु पछि फेरि जन्मदैनन्।

सदोम, गमोरा नराम्रा मानिसहरू बस्ने नगरहरू। परमेश्वरले तिनीहरूलाई तिनीहरूको नगरहरू ध्वंश पारेर सजाय दिनुभयो।

सित्ना अथार्त शुत्रता।

समर्पण विशेष उपयोग को निम्ति केहि प्रदान गर्नु वा त्यसलाई विशेषकारणले सम्मान गर्नु।

सराफहरू अर्थात् स्वर्गदूतहरू।

स्वामीको घर यसमा त्यो मन्दिर जहाँ मानिसहरूले तिनीहरूका परमेश्वर अथवा भूटो देवताहरू पूज्थे त्यो सांदर्भिक सक्छ।

सामरिया इस्त्राएलको उत्तरी राज्यका राजधानी

सारा जसको अथार्त “राजकुमारी” हो।

सानान ठाउँको नाम एक शहर।

सत्यको आत्मा पवित्र आत्मा। परमेश्वरको सत्य येशूको चेलाहरूलाई बुझाउन यो उहाँको कार्य।

सीनै पर्वत अरब देशको एउटा पाहाड जहाँ परमेश्वरले मोशालाई आफ्ना व्यवस्थाहरू दिएका थिए। हेरे प्रस्थान १६ र २०

सियोल मानिसहरू मरेपछि जाने ठाउँ।

सियोन यहाँ सियोन नगरवासी गरिएको छ। यसको शाब्दिक अर्थ हो सियोनका छोरी, अर्थ यरूशलेम।

सेला यो शब्द संगीतसँग सम्बन्धित छ। उसको अर्थ हुन्छ गाउँदा त बीच-बीचमा थामिनु पर्छ अथवा संगीत चहकिलो हुनुपर्छ।

सामरी समारीयामा बस्ने, केही मात्रामा यहूदी वर्गको, तर यहूदिहरूद्वारा अस्वीकृत र उपेक्षित मानिस।

सभाघर अंग्रजीमा “सिनोगग” भनिएको छ। जसको अर्थ हुन्छ बाईबलमा यहूदीहरू भेला भएर सभा वा प्रार्थना गर्ने ठाउँ।

समर्पणको पर्व यहूदीहरूले पौष महीनाको एउटा हप्तामा मनाउने उत्सव।

सहायक अथवा, “आरामदायक,” पवित्र आत्मा। हो। हेर्नुहोस् यूहन्ना १६:१३।

सुसमाचार पापको क्षमा र परमेश्वरसितको अनन्त बासको निम्ति परमेश्वरले दिनुभएको युक्तियुक्त समाचार।

स्वर्ग त्यो एउटा ठाउँ जहाँ असल मानिसहरू आफ्नो मृत्यु पछि जान्छन्।

सीनै पाहाड अरब देशको एउटा पाहाड जहाँ परमेश्वरले मोशालाई आफ्ना व्यवस्थाहरू दिएका थिए (प्रस्थान १६ र २०)।

ह

हारून प्रथम यहूदी पूजाहारी, मोशाका दाज्यू।

हाम इजिप्टलाई हाम भनिन्छ। इजिप्टवासीहरू बाइबलमा हामका सन्तानहरू मानिन्छ।

हर्मोन अर्थात् हर्मन।

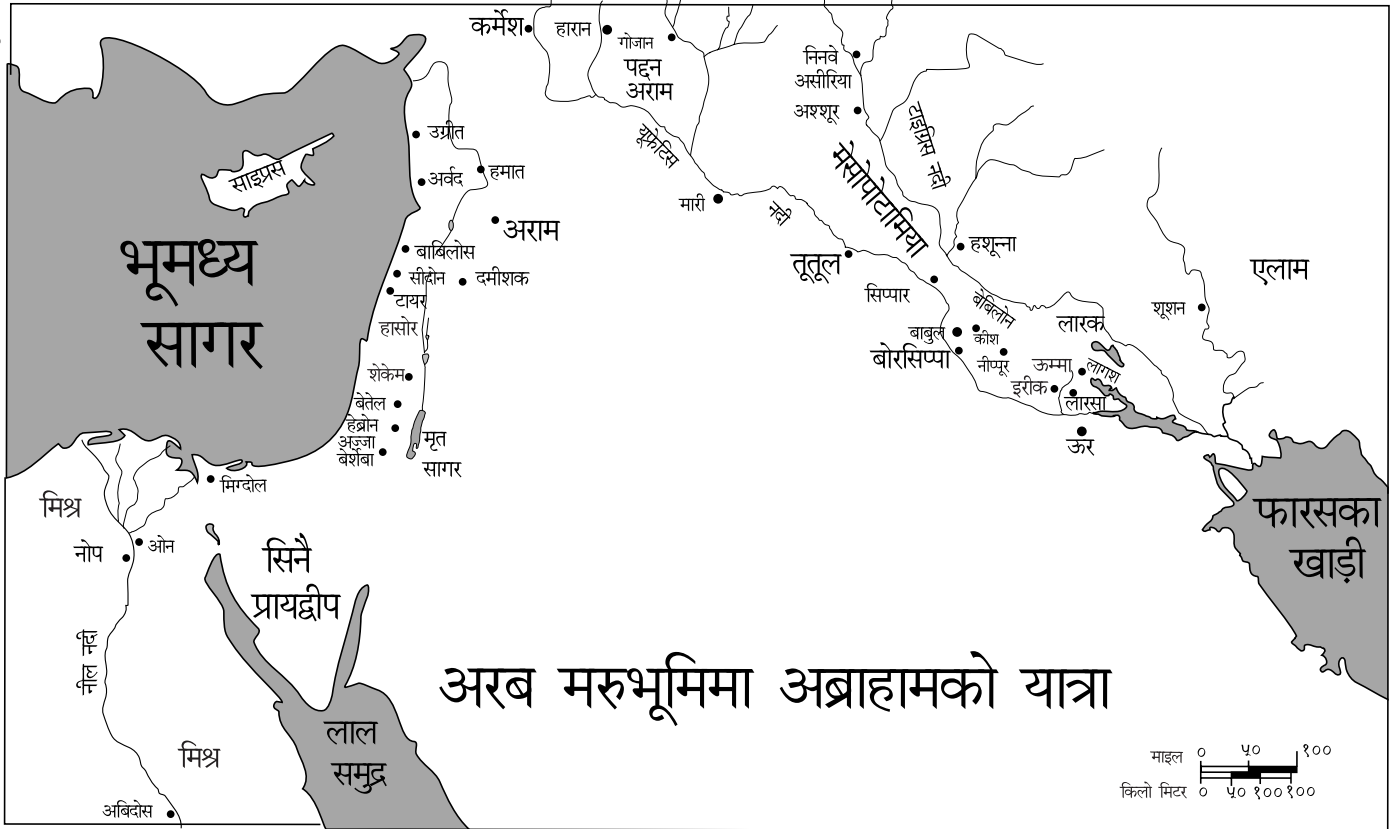
होर्मा जसको अर्थ “नाश” हो।

हर्मस अर्को देवता ग्रीकका। विश्वास छ अन्य देवताहरूका स्वर्गदूत।

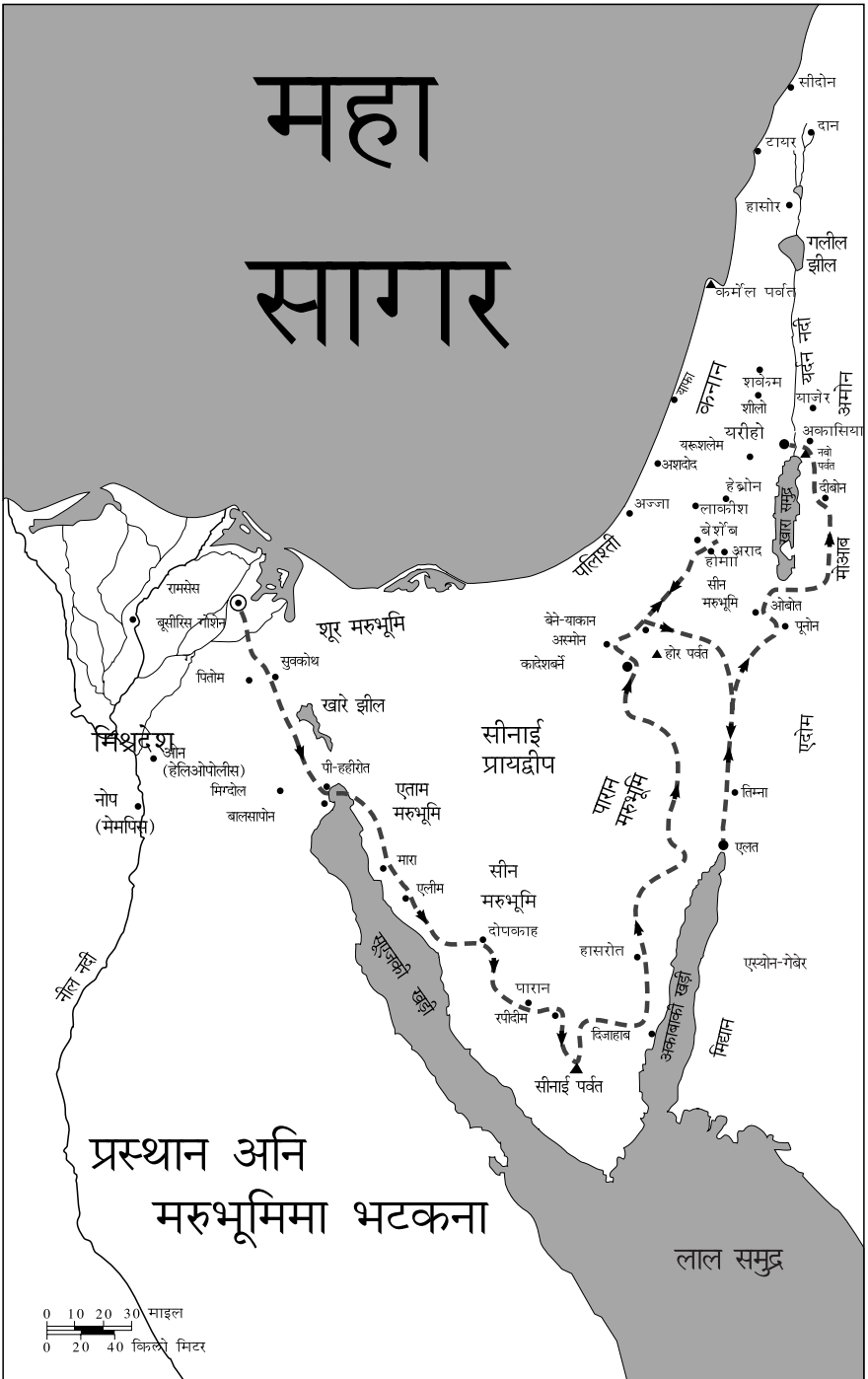
हँसियाहरूबाट यो चीज रूखको हागाहरू तथा घाँस काट्न प्रयोग गर्ने हतियार।

हिना सधैं हरियो र सुगन्ध फैलाउने वृक्ष।

हेरोद ख्री. पू. ४० देखि ख्री. पू. ४ सम्म यहूदियाको महान शासक।

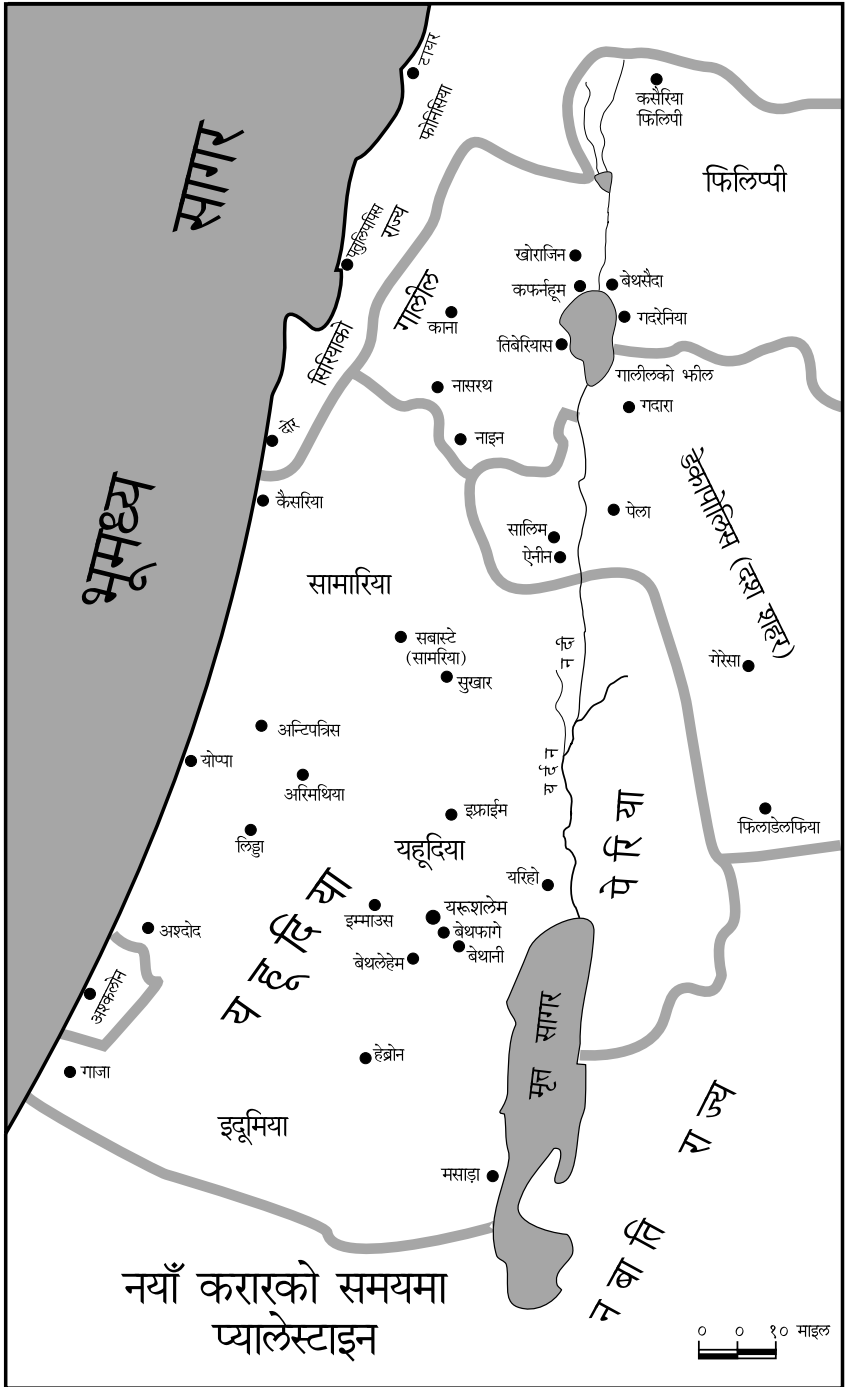

महा सागर

प्रस्थान अनि
मरुभूमिमा भटकना

0 10 20 30 माइल
0 20 40 किलो मिटर

नयाँ करारको समयमा
प्यालेस्टाइन

पावलका प्रचार यात्राहरू

